

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОДОВОЛЬЧИХ РЕСУРСІВ**

ПРОДОВОЛЬЧИ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

**Збірник наукових праць за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

*Секція 2. “Економіка та управління підприємствами і
галузями агропродовольчого комплексу”*

11 листопада 2014 р.

**“Інститут продовольчих ресурсів” НААН України,
м. Київ**

*Під загальною редакцією член-кореспондента НААН
України, д.е.н., професора М.П. Сичевського*

Київ–2014

УДК: 334.012.64.664
ББК 65.32 (4 Укр)
П 78

*Під загальною редакцією чл.-кор. НААН України,
д.е.н., професора М.П. Сичевського*

Редакційна колегія:

А.Е. Юзефович, чл.-кор. НААН України, д.е.н.;
Л.В. Дейнеко, д.е.н.;
О.В. Коваленко, к.е.н., с.н.с.;
О.Б. Шмаглій, к.е.н., с.н.с.
Н.С. Коткова, к.е.н.

Затверджено до друку Вченою радою Інституту продоволь-
чих ресурсів НААН України (протокол № 11 від 18 листопада
2014 р.)

П 78 **Продовольчі ресурси: проблеми і перспективи:** зб. наук.
праць за матеріалами II Міжнар. наук.-практ. конф., Сек-
ція 2. "Економіка та управління підприємствами і галузя-
ми агропродовольчого комплексу", 11 лист. 2014 р. /
Інститут продовольчих ресурсів НААН України. – К. :
ННЦ ІАЕ. – 2014. – 232 с.

Збірник висвітлює теоретичні та прикладні аспекти формування кон-
курентоспроможного ринку продовольства України, його проблеми та
перспективи. Висновки і пропозиції, викладені у збірнику, знайшли відо-
браження у матеріалах і виступах авторів під час роботи Другої міжнарод-
ної науково-практичної конференції "Продовольчі ресурси: проблеми і
перспективи", що відбулася в Інституті продовольчих ресурсів НААН, 11
листопада 2014 року в м. Києві.

Призначено для вчених та фахівців у галузі економіки харчової та пе-
реробної промисловості.

© "Інститут продовольчих ресурсів", 2014

мування бази даних щодо оцінки стану і тенденцій змін внутрішнього і зовнішнього, правового, економічного і ринкового середовища підприємства. Підкреслено, що сучасна система принципів планування грошових потоків формує точність прогнозів, спрощує систему управління в цілому.

*Г.С. Кукель, аспірант,
асистент кафедри міжнародної економіки
Вінницький національний аграрний університет*

Еволюція моделей управління агрохолдингами

Досліджено формування в Україні холдингової інтегрованої аграрної територіальної системи. Визначено, що важливою характеристикою агрохолдингу є особливість поєднання в ньому різних видів діяльності: горизонтальної інтеграції, вертикальна інтеграції, конгломератної диверсифікації. Встановлено, що еволюція моделей управління заснована на нових технологічних можливостях та комунікаційних рішеннях.

*Т.М. Кушнір, к.е.н., доцент,
Львівський національний університет*

Деякі аспекти аналізу попиту домогосподарств на продовольчі товари

Здійснено реферативний огляд проблем задоволення платоспроможного попиту споживачів продовольчих товарів. Зроблено акцент на відмінностях споживання харчових продуктів населенням різних країн, тенденціях зміни їх уподобань під впливом соціально-економічних чинників в глобалізованому світі. Визначено коло типових обставин, під впливом яких формується індивідуальний попит споживачів, що необхідно враховувати для підвищення ефективності маркетингу харчових продуктів.

*О.М. Кушніренко, к.е.н., доц., доцент,
Житомирський державний технологічний університет*

Формування сучасних фінансових інструментів продовольчого комплексу

На основі статистичної інформації обґрунтовано виключну роль продовольчого комплексу в економіці України. Розглянуто причини і наслідки невідповідності обсягів державної фінансової підтримки аграрного виробництва його потребам. Систематизовано перелік фінансових інструментів забезпечення інституційного розвитку продовольчого комплексу України.

РЕФЕРАТИ

доповідей учасників конференції

<i>Арукчюнян В.А.</i>	Теоретичні аспекти фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств.....	199
<i>Бабенко В.О.</i>	Використання інформаційного забезпечення в управлінні інноваційною діяльністю на переробних підприємствах АПК	199
<i>Безверхий К.В.</i>	Механізм трансформації фінансової звітності підприємств.....	199
<i>Беляєва Н.В.</i>	Інфраструктурне забезпечення виробництва органічної продукції	200
<i>Беновська Л.Я.</i>	Ефективність залучення іноземного капіталу в реальний сектор економіки: регіональні асиметрії	200
<i>Білецька Н.В.</i>	Проблеми та перспективи розвитку ринку зерна в Україні	200
<i>Бочуля Т.В.</i>	Віртуалізація інформаційно-комунікаційної функції облікової системи: реалії та перспективи	201
<i>Бровко Л.І.</i>	Новітні комп'ютерні технології у фінансовому плануванні	201
<i>Беженар Н.В.</i>	Концептуальні основи активізації інноваційної діяльності у сільському господарстві	202
<i>Безус Р.М.</i>	Проблеми формування інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органічного агровиробництва	202
<i>Бережна Я.Г.</i>	Управління конкурентоспроможністю підприємств харчової промисловості на основі інновацій	202
<i>Вольська В.В.</i>	Організація моніторингу у системах управління аграрних підприємств як передумова їх орієнтованості на вимоги аграрної політики держави щодо гарантування продовольчої безпеки і безпечності та якості продовольства.	203
<i>Гомза В.М.</i>	Теоретичні аспекти конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємництва	203
<i>Горелков Д.В., Дуб В.В., Дмитревський Д.В., Червоний В.М., Гризківська С.М.</i>	Комерціалізація наукових досліджень як фактор підвищення компетентнісних навичок випускників ВНЗ	204
<i>Громаков О.І., Тарасюк А.В., Дануца Т.І.</i>	Вигоди та загрози сільського господарства від вступу України до Євросоюзу	204
	Удосконалення господарської діяльності підприємств аграрної сфери	205
	Моделювання взаємодії суб'єктів малого бізнесу за допомогою кластерів	205
<i>Демчук Н.І.</i>	Стратегічне планування інвестиційної діяльності	205

<i>Дзямуніч О.С.</i>	Особливості формування цінових стратегій підприємств харчової промисловості	206
<i>Дубинецька П.П.</i>	Ефективність використання фінансово-податкових механізмів стимулювання інноваційної діяльності в Україні	206
<i>Дюк А.А.</i>	Державне регулювання аграрного сектору як невід'ємна складова реформування	206
<i>Задорожна Л. М.</i>	Інновації як інституційна основа підвищення конкурентоспроможності виробництва продовольства	207
<i>Зіньцо Ю.В.</i>	Проблеми та перспективи розвитку фермерства в Україні	207
<i>Зоря П. С.</i>	Перспективи виробництва органічної продукції.....	207
<i>Качан Н.А.</i>	Использование технологий нейромаркетинга в магазинах и супермаркетах	208
<i>Клібанська Л. В.</i>	Проблеми кредитування агропромислового виробництва	208
<i>Ключник Л.В.</i>	Фінансові ресурси домашніх господарств як важливий чинник кредитування підприємств.	208
<i>Коваленко О.П.</i>	Інноваційний стиль управління процесами самоорганізації аграрних просторів в умовах децентралізації	209
<i>Коваль О.А.</i>	Теоретичні основи управління сталим розвитком сільського господарства	209
<i>Ковач С.І.</i>	Особливості складання фінансової звітності сільськогосподарських підприємств	209
<i>Коляденко С.В., Коляденко Д.І. Кравчук Ю.В.</i>	Організаційно-економічний механізм регулювання розвитку агробізнесу регіону	210
<i>Крючко Л.С.</i>	Інформаційне забезпечення та завдання аналізу необоротних активів	210
<i>Кукель Г.С.</i>	Вдосконалення напрямків управління грошовими потоками підприємств	210
<i>Кушнір Т.М.</i>	Еволюція моделей управління агрохолдингами	211
<i>Кушніренко О.М.</i>	Деякі аспекти аналізу попиту домогосподарств на продовольчі товари	211
<i>Материнська О.А.</i>	Формування сучасних фінансових інструментів продовольчого комплексу	211
<i>Латкіна С.А., Стегалюк Є.С.</i>	Проблемні аспекти функціонування ринку зерна	212
<i>Лисенко В.В.</i>	Прийняття господарських рішень в управлінні конкурентоспроможністю підприємства харчової промисловості	212
<i>Лисогор Ю.І.</i>	Мале підприємництво в сільському господарстві та його особливості	212
	Моніторинг і прогнозування продовольчої безпеки в системі управління розвитком АПК	213

Наукове видання

ПРОДОВОЛЬЧІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

**Збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародної
науково-практичної конференції**

*Секція 2. "Економіка та управління підприємствами і
галузями агропродовольчого комплексу"*

11 листопада 2014 р.

Інститут продовольчих ресурсів НААНУ, м. Київ

Під загальною редакцією чл.-кор. НААН України,
д.е.н., професора М.П. Сичевського

Редакційна колегія:

А.Е. Юзефович, чл.-кор. НААН України, д.е.н.;

Л.В. Дейнеко, д.е.н.;

О.В. Коваленко, к.е.н., с.н.с.;

О.Б. Шмаглій, к.е.н., с.н.с.

Н.С. Коткова, к.е.н.

Підп. до друку 25.12.2014. Формат 60×84¹/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 14,5. Обл.- вид. арк. 12,9. Тираж 100 пр. Зам. 170.

Видання та друк – Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"
03127, м. Київ-127, вул. Героїв оборони, 10.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2065 від 18.01.2005 р.

*Кукель Г.С., аспірант
Науковий керівник: д.е.н., професор Мороз О.О.
Вінницький національний аграрний університет*

Еволюція моделей управління агрохолдингами

Формування інтегрованих структур відбувалося еволюційно і в значній мірі було обумовлене відновленням порушених міжгалузевих зв'язків. З 2008 р. у сільському господарстві працює понад 60 агрохолдингів, які на умовах оренди обробляють близько 24% ріллі України [1,2].

Системи управління вітчизняних агрохолдингів мають власну функціональну специфіку розвитку та постановки управлінських цілей – від отримання прибутків за рахунок використання переваг масштабності бізнесу й швидкого ефекту від інвестування капіталу до формування соціальних пріоритетів.

Можна стверджувати про формування в Україні холдингової інтегрованої аграрної територіальної системи, яка охоплює поле діяльності сукупності інтегрованих підприємств в межах певної адміністративної території. Звертає на себе увагу переважання регіонального типу інтегрованих формувань, тобто ситуації, коли такі підприємства яскраво локалізовані найчастіше у декількох адміністративних районах. Що означають такі зміни по суті: досягнення істотних фінансово-економічних результатів господарювання за рахунок ефекту масштабу виробництва; у агрокорпораціях використовуються достатньо сучасні технології і комплекси машин, системи захисту, добрива, досягнуто високих врожаїв. Керівники цих підприємств стверджують про наміри відновлення у подальшому – за більш сприятливих економічних умов – тваринництва; не можна ігнорувати відносно високий рівень фаховості персоналу, фахівців, заробітної плати, досягнуті в агрохолдингах порівняно із станом галузі в цілому. На агрохолдинги в 2010 р. припадало: 55% виробництва м'яса птиці у забійній масі, 10,6% – свинини, 4,8% – яловичини, 3,5% – молока [3,с. 71] .

Основними напрямками формування системи управління агрохолдингами є: визначення стратегії розвитку (рівень інтеграції, продуктовий ряд, ступінь переробки продуктів, розподіл між учасниками результатів діяльності); формування складу майнового комплексу (організаційно-правова схема роботи, взаємовідносини з іншими структурами); вдосконалення технології, агротехніки, комп'ютеризація та ін.

Важливою характеристикою агрохолдингу є особливість поєднання в ньому різних видів діяльності: горизонтальна інтеграція, вертикальна інтеграція, конгломератна диверсифікація.

До складу горизонтального агрохолдингу входять однотипні за видами діяльності структури. Вертикально інтегровані холдинги включають до себе види діяльності, що технологічно пов'язані між собою створенням єдиного кінцевого продукту. До складу холдингів конгломератного типу, як правило, входять підрозділи, види діяльності яких не мають істотних зв'язків між собою. В таких холдингах підприємства мають високий рівень автономності і пов'язані лише спільною системою управління фінансами.

Системи управління холдингами мають в основі класичні схеми координації (від материнських структур – до підприємств на місцях), а пріоритетність у розподілі прибутків залежить від частки інвестування капіталу з боку конкретних учасників.

Разом з тим, диференціація систем управління холдингами залежить від типу об'єднання: холдинги, створені на основі об'єднання виробничих структур координуються материнськими структурами, в основі яких знаходяться головні підприємства; конгломерати (формуються на основі поглинання підприємств різноманітної виробничої та комерційної діяльності) координуються материнськими структурами, в яких виробничі підрозділи можуть бути відсутні; банківські холдинги та холдинги-фонди в системі управління, як правило, не включають ланки тактичної координації локальних учасників. До основних типів вітчизняних агрохолдингів можна віднести: холдинговий та конгломератний.

Сільськогосподарські підприємства, що входять до холдингу, як правило, мають статус дочірніх, розташовані в різних просторових сегментах, координація діяльності яких здійснюється керівною структурою (іноді тією, що існувала до влиття у холдинг).

Основними напрямками діяльності вітчизняних агрохолдингів є сільськогосподарське виробництво, зокрема вирощування зернових, олійних і технічних культур; експорт зернової продукції; тваринництво; переробка сільськогосподарської сировини; виробництво кінцевих продуктів харчування та їх реалізація [4].

Отже, еволюція моделей управління заснована на нових технологічних можливостях та комунікаційних рішеннях. Крім зміни моделей управління, трансформується і спосіб реалізації ефекту – від укрупнення господарства в умовах лінійної моделі управління через інтеграцію сільгосппідприємств до формування окремих мереж із збільшенням їх масштабу.

Література

1. Кравчук К. Неподнятая целина / К. Кравчук, А. Турпак // *Контракты*. – 2008. – №38. – С.25-29.
2. Скорик М. Украинские латифундисты / М. Скорик // *Профиль*. – 2008. – №4(23). – С.15-19.
3. Данкевич А.Є. Організаційно-економічні засади розвитку агрохолдингів / А.Є. Данкевич // *Економіка АПК*. – 2012. – №1. – С. 139-147.
4. Красільнікова Т.М. Аналіз діяльності великих приватних агроформувань в Україні / Т.М. Красільнікова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuuv.gov.ua>.
5. Дем'яненко С. Агрохолдинг в Україні: процес становлення та розвитку / С. Дем'яненко // *Економіка України*. – 2009. – №12. – С.50–61.
6. Андрійчук В.Г. Капіталізація сільського господарства: стан та економічне регулювання розвитку / В.Г. Андрійчук. – Ніжин.: Вид-во «Аспект-Поліграф», 2007. – 212 с.